

Juryrapport VAR-Scriptieprijs 2024

Haastige spoed is zelden goed, zo luidt een bekend Nederlands spreekwoord. Dat schoot in mijn hoofd toen het VAR bestuur in maart een jury aanzocht voor de scriptieprijs van 2024 die al op 24 mei moest worden uitgereikt. Maar toen ik hoorde wie de mede-juryleden waren was ik direct gerustgesteld.

Dat waren namelijk Lukas van den Berge, werkzaam aan de Universiteit van Utrecht en Eline van Slijpe werkzaam bij de gemeente Amsterdam. We zouden worden bijgestaan door Hendrik Herweijer, de onvolprezen secretaris van het VAR bestuur. Denkend aan dit gezelschap kwam een heel ander spreekwoord op, namelijk: actie in die taxi!

En die gedachte bleek juist. Binnen no time ging er een berichtje uit dat scripties konden worden aangeleverd bij het VAR secretariaat. Niet veel later was er een digitale omgeving ingericht waarin de 18 scripties die werden voorgedragen in volledig geanonimiseerde vorm konden worden gelezen. Maar voordat we daarmee konden beginnen moesten we als juryleden eerst een aanpak bespreken. Daarvoor pakten wij natuurlijk het VAR scriptiereglement erbij.

Dat bood, zacht gezegd, weinig houvast. Daarin staat slechts dat de jury de scriptie toekent aan de auteur van een masterscriptie die naar het oordeel van de jury een waardevolle bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van het Nederlandse bestuursrecht of anderszins voor het bestuursrecht van waarde is. Ook is geregeld dat als er geen geschikte scriptie wordt ingezonden de jury de prijs gewoon niet uitreikt.

Ik mag best een beetje kritisch zijn op dit reglement omdat ik zelf medeverantwoordelijk ben geweest voor de vaststelling ervan. Het leek mij toentertijd als lid van het VAR bestuur een fijne basis om aan het werk te gaan; lekker veel beleidsruimte. Maar als jurylid is transparant en objectief invullen van dit open criterium 'een waardevolle bijdrage' best een uitdaging.

Toch kwam de jury er al snel op uit dat wij 3 dingen belangrijk vonden. De winnende scriptie moest:

1. Ten eerste natuurlijk navolgbaar en mooi zijn geschreven. Een heldere structuur en fraai taalgebruik waren dus vereisten;
2. Academische diepgang en breedte vormden het tweede criterium; Bij dit criterium is uitdrukkelijk besproken dat het gekozen onderwerp niet perse vernieuwend hoefde te zijn; een meer dogmatisch georiënteerd onderzoek of onderzoek naar een klassiek onderwerp kan het bestuursrecht immers ook vooruit helpen, door ordening, verheldering of nieuwe argumentatie;
3. Ten slotte, zo besloten wij, gold als criterium dat je door de winnende scriptie moet worden 'verlicht'. Daarover hebben we even doorgesproken:

is dat wel een objectief en transparant criterium? Alle juryleden konden zich er evenwel direct iets bij voorstellen. En nu uit vaste jurisprudentie blijkt dat rapporten van juryleden nu eenmaal altijd een zeker subjectief element bevatten, besloten we op weg te gaan met dit lijstje.

En wat een *rijkdom* kwamen wij tegen in de digitale omgeving van Hendrik. Over iedere scriptie is een rapportje geschreven en in al die rapportjes kwam in een of andere bewoording terug dat het hier ging om knap werk.

Er waren scripties bij over uiterst actuele thema's, zoals die over de menselijke maat in het wetgevingsbeleid, de scriptie over de grenzen van maatwerk en die over de versterking van de toegang tot het recht door het wijzigen van de artikelen 6:7 en 6:11 van de Awb. Er waren scripties over klassieke onderwerpen, zoals die over een algemene intrekkingsregeling voor besluiten in de Awb en er waren scripties over veel specifiekere onderwerpen, zoals het voorkomen van bezwaarschriften bij de sociale dienst en de al dan niet bestraffende herstelsancties in de Opiumwet en de Participatiewet.

Stuk voor stuk lezenswaardige en vaak ook inspirerende betogen waarvan je je nauwelijks kunt voorstellen dat zij geschreven zijn door studenten in het kader van hun masterscriptie. De jury hoopt van harte dat al deze auteurs zullen worden uitgenodigd om lid te worden van de VAR, want zij zullen allen van toegevoegde waarde zijn bij de bestuurlijke debatten van de toekomst, zo hebben zij nu al laten zien.

Maar, hoe flexibel het reglement ook is, er kan maar één winnaar worden aangewezen. Dat dat in dit geval niet eenvoudig was mag blijken uit wat ik hiervoor heb gezegd en ook uit het feit dat de jury een tussenstap heeft ingelast om te kiezen uit de 3 scripties die zij in eerste instantie had geselecteerd als potentiële winnaar. Het was lastig kiezen. Deze scripties hebben wij daarom nogmaals gelezen en individueel in een rangorde gezet. Door de rangordes met elkaar te vergelijken bleek dat twee van de scripties eindigden op een gedeelde tweede plaats.

In alfabetische volgorde gaat het ten eerste om de scriptie van Matthijs van der Beek. Hij deed rechtsvergelijkend onderzoek naar de overeenkomsten en verschillen inzake ambtshalve toepassing tussen het consumentenrecht en Europese grondrechten. Hij komt tot de conclusie dat de ambtshalve toepassing van Unierecht in consumentenzaken aanleiding geeft om in het bestuursrecht ten aanzien van de Europese grondrechten een actievere houding aan te nemen. Hij geeft ook nog een voorzet voor hoe dat gerealiseerd kan worden én doet een voorstel voor nader onderzoek. Interessant onderzoek dat tot nadenken stemt en dat op een gepassioneerde wijze is vastgelegd. In Leiden mag men trots zijn op Matthijs, want daar werd deze scriptie geschreven.

De tweede scriptie die op de gedeelde tweede plaats terecht kwam is van Luna Berkedam en gaat over de theorie en praktijk van de omgevingsdiensten. Een

onderwerp dat relatief weinig aandacht krijgt in het bestuursrechtelijke debat, terwijl gemeenschappelijke regelingen een grote invloed hebben op de manier waarop bevoegdheden van gemeentelijke bestuursorganen worden uitgeoefend. Door een combinatie van literatuuronderzoek, sociaalwetenschappelijke theorie en interviews biedt de scriptie een mooi zicht op de problematiek van het samenwerken binnen gemeenschappelijke regelingen en in het bijzonder op de discrepantie tussen de juridische vorm en de politiek-bestuurlijke context. Een waardevolle bijdrage aan het Nederlandse bestuursrechtelijk debat, daar waar het debat nog te weinig tot stand is gekomen, aldus de jury. Deze scriptie is geschreven aan de Rijksuniversiteit van Groningen dus daar mag men trots zijn op Luna!

Op basis van de rangschikkingen na tweede lezing werd duidelijk dat er één scriptie bovenaan eindigde en dat deze dus de VAR scriptieprijs van 2024 verdient.

Deze scriptie gaat over een klassiek onderwerp, namelijk over private partijen die een publieke taak uitvoeren en wat dat betekent voor de normering van hun handelen en de rechtsbescherming daartegen voor burgers. Het onderwerp ontstatelijking is een veel besproken onderwerp en die discussie wordt in de scriptie ook scherp in beeld gebracht, maar er wordt door eigen onderzoek ook nieuwe kennis hierover gegenereerd. De auteur heeft aan de hand van onderzoek naar zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijk vormgegeven coronasteunmaatregelen laten zien hoe groot het verschil in rechtsbescherming voor de ontvangers van de steun in de praktijk is. Zij heeft concrete suggesties gedaan voor de verbetering van de rechtsbescherming van burgers die met private entiteiten te maken krijgen, met name door de Ombudsman meer bevoegdheden toe te kennen. Zij plaatst haar betoog bovendien midden het huidige debat over de responsieve overheid en de menselijke maat en agendeert op deze wijze een oud en bekend probleem vanuit een nieuw perspectief.

Redenen waarom de jury heeft besloten dat de VAR scriptieprijs van 2024 gaat naar Yacintha Habicht, voor haar scriptie De Nationale ombudsman en rechtsbeschermingsproblematiek rond ontstatelijking, die zij schreef aan de Universiteit van Amsterdam!

Lukas van den Berge
Willemien den Ouden
Eline van Slijpe